

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ»

Обсяг	5 кредити ЄКТС, 180 годин
Семестр, рік	3, 4 семестр, 2 рік д/в
День, час, місце	За розкладом
Викладач	Яворська Вікторія Володимирівна, д.геогр.н., професор
Контактний телефон	0673154660
E-mail	geotourism@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: вівторок, 15.00-16.00, четвер, 15.00-16.00 Онлайн: (за попередньою домовленістю) 17.00-21.00 - Viber, Telegram, відеоконференція Zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline), або дистанційно (online) за допомогою Viber, Telegram, Zoom (за попередньою домовленістю). Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву курсу. Вирішення робочих питань можливо за вказаними номерами телефону.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

- **Предметом** вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економічна і соціальна географія» є теоретико-методологічні основи соціально-економічних та політичних процесів у регіонах світу; а також регіоналізації територій країн як головної складової територіальної організації населення та господарства; приклади ефективної державної регіональної політики та раціональної організації територіальних систем управління у країнах світу.

Пререквізити курсу:

Дисципліна вводиться після або паралельно із засвоєнням дисциплін "Актуальні питання історії та культури України", "Основи економічної теорії", "Основи суспільної географії", "Основи регіоналістики".

Метою курсу є оволодіння теоретичними знаннями з регіональної економічної і соціальної географії світу і формування сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з проблем економічного і соціального розвитку різних типів країн та регіонів.

Завдання:

- охарактеризувати динаміку, тенденції, закономірності та перспективи розвитку соціальних, економічних та політичних процесів у регіонах світу;
- проаналізувати природно-ресурсний потенціал, населення, галузеву та територіальну структуру господарства, зовнішньоекономічні зв'язки зарубіжних країн;
- розглянути закономірності територіальної організації розвинених країн світу в постіндустріальний та інформаційний період їх розвитку;

- охарактеризувати особливості розміщення продуктивних сил у межах окремих регіонів, умов та особливостей їх розвитку;
- визначити особливості просторової організації суспільства країн світу;
- проаналізувати особливості транспортної мережі країн світу.

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- теоретичні засади регіональної економічної і соціальної географії;
- політичну карту світу;
- соціально-економічні типи країн сучасного світу та основні форми їх державного устрою;
- сутність і географічні особливості природного руху населення світу, його статевого, вікового складу, трудових ресурсів;
- основні закономірності розміщення природних ресурсів світу;
- структуру світового господарства та основні райони розміщення провідних галузей промисловості світу;
- основні риси політико- і економіко-географічного положення, географії природних ресурсів і розміщення галузей промисловості та сільського господарства країн світу, що вивчаються, а також історико-географічних регіонів;
- стан суспільно-географічного розвитку країн світу на етапі становлення постіндустріальних та інформаційних суспільств;
- проблеми розвитку країн різних типів.

вміти:

- давати комплексну суспільно-географічну характеристику зарубіжних країн світу за регіонально-континентальним принципом, зокрема, аналізувати природно-ресурсний потенціал, населення, галузеву та територіальну структуру господарства, зовнішньоекономічні зв'язки зарубіжних країн;
- аналізувати текстові, картографічні та статистичні матеріали з метою визначення загальних рис і відмінностей у відтворенні, складі та розміщенні населення різних регіонів світу;
- оцінювати забезпеченість світу і окремих регіонів різними видами природних ресурсів;
- аналізувати карти та статистичні таблиці з метою виявлення факторів розміщення галузей промисловості світу;
- вільно читати картографічні та статистичні матеріали різного змісту і форми, користуватися одночасно декількома джерелами інформації, в тому числі засобами масової інформації, науково-популярною літературою, довідниками;
- складати картосхеми, схеми, діаграми, графіки, таблиці, що показують структуру, суттєві ознаки, зв'язки географічних об'єктів або явищ;
- давати комплексні суспільно-географічні порівняння різних країн та регіонів світу;
- визначати місце країн різних типів на економічній і політичній карті світу.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (58 год.), практичних (32 год.), організації самостійної роботи студентів (90 год.) на денному відділенні.

Під час викладання дисципліни будуть використовуватися наступні методи навчання: словесні (лекція, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрація, демонстрація Power Point); робота з підручником (самостійна робота студентів), виконання практичних робіт, виконання індивідуальних самостійних завдань. Передбачається проведення групових консультацій (1 год. на тиждень згідно з розкладом консультацій).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Загальна економіко-географічна характеристика світу

Тема 1. Теоретичні та методологічні основи регіональної економічної і соціальної географії.

Тема 2. Політична карта світу.

Тема 3. Населення світу та світове господарство.

Тема 4. Глобальні проблеми людства.

Змістовий модуль 2. Суспільно-географічна характеристика окремих країн і регіонів.

Тема 5. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Західна Європа

Тема 6. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Північна Європа

Тема 7. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Південна Європа

Тема 8. Суспільно-географічна характеристика та проблеми розвитку субрегіону Східна (Центральна) Європа

Тема 9. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Південно-Східна Європа

Тема 10. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Північна та Центральна Азія

Тема 11. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Південно-Західна Азія

Тема 12. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону

Тема 13. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Південно-Східна Азія Південна Азія

Тема 14. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Східна Азія

Тема 15. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Північна Америка

Тема 16. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Латинська Америка

Тема 17. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Північна Африка

Тема 18. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Західна Африка

Тема 19. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Центральна Африка

Тема 20. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Східна Африка

Тема 21. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку субрегіону Південна Африка

Тема 22. Суспільно-географічна характеристика та особливості розвитку Австралії та Океанії

Рекомендована література

Основна

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : Навчальний посібник / В. В. Безуглий. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 704 с.
2. Безуглий В. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу : Навчальний посібник / В. В. Безуглий, С. В. Козинець. – 2-ге вид., доп., перероб. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 688 с.
3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посібник / Я. Б. Олійник та ін.: за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 640 с.
4. Де Блій Г., Муллер П., Шаблій О. І. Географія: Світи, регіони, концепти / Переклад з англ., за ред. і співучастю О. Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
5. Економіка зарубіжних країн : Навчальний посібник для вузів / В. В. Ковалевський, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, А. А. Наумчик; за ред. В. М. Осипова. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 543 с.
6. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн / Під ред. проф. Є. П. Качана. – Тернопіль, 1997. – 200 с.
7. Економічна і соціальна географія світу: Начальний посібник / За ред. С. Кузика. – Львів: Світ, 2005. – 670 с.
8. Нікітіна М. Г. Світове господарство та міжнародні відносини: просторові аспекти розвитку: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 192 с.
9. Стадник О. Г. Світове господарство. Харків; Видав, гр. «Основа». 2004. –112 с.
10. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
11. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни : Підручник / В. М. Юрківський. – 2-ге вид. – К. : Либідь, 2001. – 416 с.

Додаткова

1. Атлас глобальних проблем світу. – К.: ДНВП “Картографія”, 2009. – 144 с.
2. Дахно І. І. Світова економіка: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 264 с.
3. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник. – Львів: Вид-ий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002.
4. Економіка зарубіжних країн : Навчальний посібник для вузів / А. П. Голяков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 463 с.
5. Економіка зарубіжних країн : Навчальний посібник для вузів / В. В. Ковалевський, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, А. А. Наумчик; за ред. В. М. Осипова. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 543 с.
6. Заячук М. Д., Чубрей О. С. Економічна та соціальна географія світу. Навчальний посібник. Чернівецький національний університет, Чернівці, 2009. – 200 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.onu.edu.ua/>
3. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ognb.odessa.ua/>
4. Організація економічного співробітництва та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org>
5. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wto.org>

6. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/en/home>
7. ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>

ОЦІНЮВАННЯ

Загальна максимальна кількість балів – 100, в тому числі:

- ♦ поточний контроль (практичні роботи, відповіді під час лекцій, семінарських занять) – 50 балів;
 - ♦ самостійна робота (виконання індивідуальних самостійних завдань та їх захист під час проведення практичних занять) – 20 балів;
 - ♦ підсумковий контроль (тестовий) – 30 балів.
- Підсумковий контроль за дисципліною – іспит.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку питань за темами навчального курсу або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді: індивідуального опитування, письмових робіт, тестування, письмових звітів (конспектів). Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні практичні роботи, підсумковий тестовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату всі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше передостаннього семінарського заняття. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий тестовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації.

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання; студент повинен вільно володіти матеріалом, посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування та запізнь: студент не повинен пропускати семінарські заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.